

Nr 51.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1926 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående iståndsättande av fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm m. m.

(4:e avd.)

Uti en till riksdagen den 29 januari 1926 avlåten proposition, nr 71, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att för påbörjande av arbetena med iståndsättande av fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm samt utvidgning och förbättring av utrikesdepartementets lokaler därstädes för en beräknad kostnad av sammanlagt 975,000 kronor må användas de besparingar om tillhoppa 112,103 kronor 78 öre, som uppkommit å det av riksdagen för vissa inrednings- och reparationsarbeten i för statsdepartement m. fl. statsinstitutioner avsedda lokaler å tilläggsstat för år 1920 anvisade reservationsanslag å 697,270 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

I skrivelse den 26 juni 1924 framlade byggnadsstyrelsen till fullgörande av utav Kungl. Maj:t den 3 juni 1921 givet uppdrag förslag till, bland annat, inredande av bostad för ministern för utrikes ärendena i fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm, det s. k. Arvfurstens palats, ävensom till iståndsättande av fastigheten och förbättrande av utrikesdepartementets lokaler därstädes, och äskade styrelsen för påbörjande av dessa arbeten anslag för budgetåret 1925—1926.

Berörda förslag föranledde emellertid icke framställning till nästlidet års riksdag.

I skrivelse den 15 september 1925 har byggnadsstyrelsen hemställt, att för den händelse Kungl. Maj:t ej funne skäl hos 1926 års riksdag äska medel till genomförande av det i ovanberörda skrivelse den 26 juni 1924 framlagda förslaget, för påbörjande av vissa i sagda förslag ingående nödvändiga arbeten för förstärkning av grunden under ifrågavarande fastighet måtte för budgetåret 1926—1927 anvisas ett belopp av 80,000 kronor.

Sedermera har byggnadsstyrelsen i skrivelse den 27 november 1925 efter verkställd förnyad utredning föreslagit, att omförmälda byggnad skulle i

dess helhet användas till beredande av förbättrade lokaler för utrikesdepartementet.

Det förslag till åtgärder, som byggnadsstyrelsen sålunda framlagt, avser en genomgripande restaurering av byggnaden in- och utvändigt samt modernisering av vissa anordningar ävensom uppförande av en tillbyggnad å fastighetens gård. Till följd av att nödvändiga reparations- och underhållsarbeten uppskjutits befinner sig nämligen fastigheten sedan en tid tillbaka i ett föga tillfredsställande stånd. Sålunda hava i grunden särskilt under den mot Norrström vettande delen av byggnaden starka sättningar ägt rum, vilka under årens lopp tilltagit i betänklig grad. Härigenom hava sättsprickor uppstått, och byggnadens fasader vittna jämväl i övrigt om bristande underhåll. Vad byggnadens inre beträffar, är flertalet av de gamla praktrummen i våningen en trappa upp numera i ett föga värdigt skick, och kan deras användning delvis såsom lokaler för utrikesdepartementets arkiv icke anses motsvara deras höga konstnärliga värde. Därtill kommer, att nämnda rum ur brandsäkerhetssynpunkt måste betraktas såsom otillfredsställande förvaringsrum för de dyrbara arkivalierna. De i byggnaden inrymda ämbetslokaler uppfylla ej heller, enligt vad i propositionen framhålls, rimliga anspråk, särskilt i fråga om uppvärmning, belysningsanordningar och sanitära installationer.

Enligt byggnadsstyrelsens förslag skulle bland annat förenämnda praktrum pietetsfullt renoveras och erhålla den för deras storlek och karaktär lämpliga användningen såsom representations-, mottagnings- och konferensvåning och för sådana ändamål kunna komma till användning jämväl för regeringen i dess helhet eller dess särskilda ledamöter. Tillbyggnaden skulle innehålla rymliga och brandsäkra lokaler för utrikesdepartementets arkiv och bibliotek samt i övrigt en del behövliga ämbetsrum för departementet samtidigt som genom nämnda tillbyggnad önskvärda förbättringar skulle vinnas i förbindelsen mellan den nuvarande byggnadens vid Ström-gatan och Fredsgatan belägna delar. Genom de föreslagna arbetena skulle byggnaden alltså försättas i ett skick, som bättre än nu motsvarar dess framträdande läge och nuvarande användning, varjämte utrikesdepartementets lokalfråga skulle vinna en tillfredsställande lösning. Regeringsrätten och lagrådet skulle i händelse av fortsatt förläggning till ifrågavarande fastighet i stort sett bibehållas vid sina nuvarande lokaler.

Kostnaderna för genomförande av ifrågavarande ombyggnadsarbeten hava av byggnadsstyrelsen beräknats sålunda:

	Kronor.
Förstärkning av grunden	230,000
Nybyggnadsarbeten	250,000
Ombyggnadsarbeten	238,000
Värmeledning och sanitära installationer	95,000
Elektriska ledningar och hissar	47,000
Restaurering av fasader	45,000
Restaurering av representationsrummen	35,000
Arkivinredning	35,000
	Summa 975,000

Det förslag, Kungl. Maj:t i anslutning till byggnadsstyrelsens förutberörda framställning av den 27 november 1925 framlagt, innebär, att medel nu skulle av riksdagen anvisas för påbörjande av ifrågavarande arbeten. För budgetåret 1926—1927 äskas sålunda 80,000 kronor till grundförstärkningsarbetenas igångsättande samt dessutom ett belopp av 30,000 kronor, vilket belopp är avsett för utförande av beräkningar och ritningar till konstruktioner för grundförstärkningen, upprättande av uppmättningsritningar över byggnader, detaljutredningar för ombyggnadsarbetena samt påbörjande av vissa renoveringsarbeten. Å riksstaten för budgetåret 1926—1927 skulle emellertid för ändamålet icke uppföras något särskilt anslag utan skulle härför tagas i anspråk en reservation av 112,103 kronor 78 öre, som förefinnes å det av 1920 års riksdag å tilläggsstat för nämnda år anvisade anslag av 697,270 kronor för vissa inrednings- och reparationsarbeten i för statsdepartement m. fl. statsinstitutioner avsedda lokaler; av detta anslag var ett belopp av 145,000 kronor avsett för utvidgning av utrikesdepartementets lokaler.

Enligt vad av propositionen inhämtas, befinner sig ifrågavarande byggnad, det s. k. Arvfurstens palats, för närvarande i ett mycket bristfälligt skick. Särskilt i den mot Norrström vettande delen av byggnaden hava starka sättningar i grunden uppstått. Även byggnadens fasader äro mindre väl underhållna. Genomgripande reparations- och moderniseringsåtgärder synas också tarvas med avseende å byggnadens inre.

Först sedan de föreslagna grundförstärkningsarbetena — vilka beräknas draga en kostnad av 230,000 kronor — i väsentliga delar hunnit slutföras, skulle dock den övriga iståndsättningen av byggnaden påbörjas. Vad som nu närmast erfordras är, såsom ovan nämnts, ett anslag av 80,000 kronor till grundförstärkningsarbetenas påbörjande samt därutöver 30,000 kronor för vissa kostnadsberäkningar och ritningar ävensom andra detaljutredningar för den tilltänkta ombyggnaden m. m.

Om än den lämnade utredningen synes giva vid handen att en iståndsättning av ifrågavarande fastighet är av behovet påkallad, torde dock något närmare ställningstagande till omfattningen härav icke vid innevarande riksdag erfordras, i vidare mån än att medgivande nu bör lämnas till utförande av själva grundförstärkningsarbetena. Medel för dessa arbetens igångsättning, liksom ock övriga förberedande åtgärders vidtagande, torde böra ställas till förfogande i av departementschefen angiven omfattning.

I övrigt torde med frågans slutliga prövning utan olägenhet kunna anstå i avvaktan på att de närmare planerna för ombyggnaden föreligga utarbetade.

Under åberopande härav och med förmälan att utskottet icke funnit anledning till erinran mot att för ifrågavarande ändamål ställes till förfogande förutnämnda reservation å 112,103 kronor 78 öre, får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att för påbörjande av arbetena med iståndsättande av fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm samt utvidgning och förbättring av utrikesdepartementets lokaler därstädes må användas de besparingar om tillhoppa 112,103 kronor 78 öre, som uppkommit å det av riksdagen för vissa inrednings- och reparationsarbeten i för statsdepartement m. fl. statsinstitutioner avsedda lokaler å tilläggsstat för år 1920 anvisade reservationsanslag å 697,270 kronor.

Stockholm den 9 mars 1926.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, Oscar Olsson, J. L. Widell, C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *C. G. Ekman, J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist, E. J. G. Rosén, E. A. Hallin, J. G. Waller* och *J. Jeansson*;
från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén, A. Wiklund, C. R. Jansson* i Falun, *S. Bengtsson* i Norup, *P. M. Olsson* i Blådinge, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *A. A. Törnkvist* i Karlskrona, *E. Kristensson* i Göteborg, *J. Jönsson* i Revinge, *O. Nilsson* i Örebro och *C. Lindskog*.
